

Nové výzvy, se kterými si LOM umí poradit

LETOS NA JAŘE DOKONČIL STÁTNÍ PODNIK LOM PRAHA PLÁNOVANÉ GENERÁLNÍ OPRAVY VRTULNÍKŮ MI-24/35 PRO ARMÁDU ČESKÉ REPUBLIKY. V ČERVENCI RUSKO POZASTAVILO FIRMĚ JAKO JEDNO ZE SÉRIE ODVETNÝCH OPATŘENÍ V RÁMCI VÁLKY NA UKRAJINĚ UDĚLENÁ OPRAVNĚNÍ NA OPRAVY A SERVIS LETECKÉ TECHNIKY RUSKÉ PROVENIENCE. JAK NA TO FIRMA ZAREAGOVALA, JSME SE ZEPTALI ŘEDITELE JIŘÍHO PROTIVY.

Pane řediteli, jak se s nastalou situací vyrovnává státní podnik LOM Praha?

Očekávali jsme, že tato situace může nastat. Byla vyvolána útokem Ruska na Ukrajinu a také tím, že Evropská unie přijala sankce a Ruská federace protisankce. Z tohoto důvodu nám bylo ruskou stranou oznámeno, že pozastavuje udělení certifikátů. V souhrnu šlo o přerušení poskytování služeb pro projekční a technickou podporu při generálních opravách vrtulníků Mi, stejně tak i předplacených služeb v oblasti provozní a opravárenské dokumentace, dodávek náhradních dílů a součástek. Nebyli jsme ale jediní, tento krok byl učiněn například i vůči bulharské společnosti. Na skutečnost, že se to může stát, jsme se však průběžně připravovali již od minulého roku. Ne snad, že bychom očekávali přímo válku, ale dlouhodobě jsme vnímali zhoršující se bezpečnostní prostředí nejen v Evropě. Proto jsme přistoupili k předzásobení náhradními díly, a to i pro Armádu České republiky. V současné chvíli už tedy máme schváleno řešení, jak vše překonat. Nazýváme ho Národní cestou. Jde o komplexní systém opatření, která se věnují jak legislativní, tak technické stránce. Na národní úrovni jsme získali

potřebná oprávnění včetně typových certifikací, přičemž dozor nad námi nyní ve větší míře vykonává Odbor dohledu nad vojenským letectvím Ministerstva obrany ČR. Neznamená to však, že bychom se pohybovali nad rámec zažitých pravidel, pouze se nyní řídíme jen českým právním řádem a normami Evropské unie a Severoatlantické aliance. Vše činíme v souladu s našimi státními dozorovými orgány a vždy s ohledem na bezpečnost provozu.

Jiří Protiva, ředitel státního podniku LOM Praha

Alfou a omegou je samozřejmě dostupnost kvalitních náhradních dílů. V jejich případě jsme přijali soubor opatření. Kromě zmíněného předzásobení jsme schopni si některé díly i sami vyrábět, protože jsme certifikováni jako organizace DOA (Design Organisation Approval), tedy můžeme projektovat výrobky, letadlové části a zařízení, nebo jejich změny a opravy. Další komponenty můžeme stále nakupovat mimo Ruskou federaci, protože uživatelů těchto vrtulníků je ve světě stále mnoho, případně je můžeme v některých případech, jako je třeba avionika či komunikační prostředky, zaměňovat za západní výrobky. Primárně se Národní cesta věnuje údržbě a opravám vrtulníků pro českou armádu, jsme ale připraveni, a v praxi se to již ukazuje jako pozitivní, nabídnout naše řešení i zahraničním zákazníkům.

Děni na Ukrajině se vás ale dotýká i z druhé strany, protože vaším důležitým partnerem je společnost Motor Sič ze Zápороží. Jak nyní tato spolupráce probíhá?

Motor Sič stále, byť v omezeném režimu, funguje, s jeho zaměstnanci jsme v kontaktu a řešíme s nimi otázky náhradních dílů. Tedy spolupráce i přes složité podmínky nadále probíhá napřímo a je do značné míry flexibilní.

Před několika měsíci jste dokončili generální opravy bitevních vrtulníků M-24/35 pro Armádu České republiky. Soustředíte se teď na jejich další provozní podporu a chcete si udržet potřebné know-how na veškerý rozsah prací pro tento typ i nadále?

Práce na vrtulníku Mi-35 s poznávací značkou 3365 byly u nás poslední plánovanou generální opravou typu Mi-24/35 pro Armádu České republiky. Tento stroj jsme jí předali zpět do užívání letos na jaře. Není tajemstvím, že resort obrany v poměrně krátkém časovém horizontu předpokládá ukončení provozu „čtyřadvacítek“, nicméně my jsme stále připraveni armádě poskytnout jejich případný další servis a související služby spojené například i s jejich vyřazením, pokud by bylo potřeba. Příležitost uplatnit naše znalosti s těmito vrtulníky ale spatřujeme u zahraničních partnerů, proto si potřebné kvalifikace chceme ponechat i do budoucna.

Závod letadel nedávno operativně poskytl logistické zázemí slovenským kolegům, kteří se s jejich Mi-171 zapojili do hašení v Českém Švýcarsku a potřebovali na stroji vykonat předepsané práce

Jaké portfolio činností tedy nyní státní podnik LOM Praha zabezpečuje pro Armádu České republiky?

Pro českou armádu pokračujeme s revizemi a generálními opravami vrtulníků řady Mi-8/17/171. Důležitou oblastí jsou jejich modernizace. Aktuálně jsme před podpisem smlouvy na přestavbu dvou transportních Mi-17 na dopravní v rámci projektu Systém. Po nutných konstrukčních úpravách draku budou mít na podlaze umístěny samonosné panely, na které budou uchyceny standardní kolejnice, jež byly v minulosti naším podnikem instalovány i do vrtulníků Mi-171Š. Do nich bude možné upnout moderní sedadla německé firmy Fischer Seats, ale i další vybavení. Tím se rozšíří možnosti rekonfigurovat vrtulník v krátkém čase. Pokračuje i projekt Krovka, jehož cílem je komplexní modernizace flotily Mi-171Š s dvoukřídlými vraty.

Samozřejmě se připravujeme na příchod platformy H-1. Organizační jádro nového Závodu H-1, který bude umístěn na letecké základně v Náměšti nad Oslovou, jsme vytvořili letos 1. února, fakticky pak zahájil činnost k 1. červenci. V současné době je již obsazen na personální počty, které jsme si stanovili pro úvodní dvouletou fázi, konkrétně jde o 15 pracovníků z plánovaných celkových přibližně pěti desítek. Na aerosalonu ve Farnborough jsme uzavřeli dodatek ke smlouvě o průmyslové spolupráci mezi státním podnikem LOM Praha a americkou společností Bell, který je dalším krokem v nadcházející technické údržbě a vyšších stupních oprav platformy H-1. Nyní nás čeká další důležitý bod, a to zajištění přepravy

materiálu pro vrtulníky AH-1Z a UH-1Y do České republiky. Jedná se o různé náhradní díly, kontrolně-měřicí techniku atd. Pokračuje rovněž stavba budovy simulačního centra, která by měla být hotova do konce letošního roku, a následně v ní bude

Ve čtvrtek 18. srpna ministerstvo obrany oznámilo, že Česká republika získá od USA darem v rámci programu Excess Defense Articles osm vrtulníků systému H-1. Spolu s již objednanými tak naše vzdušné síly celkem obdrží deset víceúčelových UH-1Y Venom a deset bitevních AH-1Z Viper. Jejich provozní podporu, opravy i výcvik personálu bude významnou měrou zabezpečovat státní podnik LOM Praha. V titulu poslední zgenerálkovaný vrtulník Mi-35 pro Armádu České republiky

zahájena instalace simulačního centra, na jehož přípravě se podílí i naše dceřiná společnost VR Group. V prvním čtvrtletí 2023 by pak naši specialisté měli odcestovat do USA na kurz avio-drak a následně na kurz motor. První z nich bude probíhat u firmy Bell v texaském Amarillu, druhý u GE Aviation v Cincinnati v Ohio.

od dřívějších poskytovatelů. Uzavřeli jsme například smlouvu se zákazníkem z Asie na opravy třinácti proudových motorů AI-25, prodloužili jsme kontrakt s Alžírskem na pístové motory, v neposlední řadě navyšujeme i počty oprav reduktorů VR-14 pro Polsko a nově také pro Bangladéš.

Nadále pokračují generální opravy a modernizace české flotily Mi-171Š

Daří se vám udržet také zahraniční zakázky?

Ano, ukázalo se, že vydání se Národní cestou je pro naše partnery akceptovatelné. Tradičně důležitá je pro nás spolupráce se Slovenskem. V součinnosti s tammním ministerstvem obrany a Leteckými opravami Trenčín řešíme prodloužení životnosti transportních vrtulníků Mi-17 a opravy vybraných agregátů. Úzké kontakty máme také s leteckým útvarem ministerstvem vnitra, kdy zabezpečujeme údržbové práce na jeho dvou strojích Mi-171, z nichž se jeden nedávno účastnil hašení rozsáhlého požáru v národním parku České Švýcarsko. V jeho průběhu ale bylo nutné na vrtulníku vykonat výrobcem předepsané práce, a tak jsme operativně poskytli slovenskému technickému personálu logistické zázemí v našem kbelském Závodu letadel pro jejich bezproblémové provedení.

Souběhem objektivních faktorů došlo ke zpomalení připravovaného projektu generálních oprav a modernizace čtyř vrtulníků Mi-8MT/Mi-17 pro Severní Makedonii. Nicméně v jednáních pokračujeme a věřím, že je dovedeme do úspěšného konce. Nové možnosti se pro nás otevírají v Jižní Americe, Asii a Africe, kde mají někteří zájemci snahu odklonit se

Očekáváte i další příležitosti?

Chceme se zapojit do kosmického programu. Začali jsme komunikovat s ministerstvem dopravy, v jehož gesci je vesmír, a byli jsme propojeni na další české subjekty, které se touto oblastí zabývají. I když nejde o nějak velký finanční objem, jedná se o prestižní příležitost pro naši galvanovnu mající široké schopnosti. Samozřejmě nesmím zapomenout na oblast poskytování leteckého výcviku. Připravujeme kontrakt s firmou Draken Europe z Velké Británie, kdy ve spolupráci s ministerstvem obrany a Armádou České republiky budeme zajišťovat výcvik jejich pilotů L-159 pod dohledem našeho instruktora z Centra leteckého výcviku na simulátoru KTL-159 na letecké základně v Čáslavi. ■